

Lesińska Joanna, Procedury bhp obowiązujące podczas przeprowadzania egzaminów zewnętrznych w okresie COVID-19

Opublikowano: LEX/el. 2020

Status: aktualne

Autor:

Lesińska Joanna

Rodzaj:

poradnik

Prowadzenie egzaminów zewnętrznych w czasie stanu epidemii wymaga zachowania szczególnych środków ostrożności, których nie regulują powszechnie obowiązujące przepisy. W związku z tym zostały wydane wytyczne MEN, CKE i GIS, które zawierają istotne informacje, jakie zagadnienia należy uwzględnić w celu zapewnienia bezpiecznych i higienicznych warunków egzaminów, aby były one bezpieczne zarówno dla zdających, jak i członków komisji lub pracowników szkół zapewniających utrzymanie i obsługę budynku. Opracowanie przedstawia m.in. zakres informacji, jakie muszą zostać przekazane zdającym; przygotowanie budynku szkoły oraz pomieszczeń egzaminacyjnych i wykorzystywanych do innych celów podczas egzaminu; zasady bezpiecznej pracy komisji oraz zasady postępowania w razie podejrzenia zakażenia osoby przebywającej w szkole w czasie egzaminu. W związku z tym materiał można w szczególności polecić dyrektorom odpowiedzialnym za organizację egzaminów zewnętrznych oraz nauczycielom biorącym udział w pracach komisji.

1. Konieczność zapoznania się z wydanymi zaleceniami w zakresie bhp

Dyrektorzy jako przewodniczący komisji egzaminacyjnych i wyłaniający z ich składu zespoły nadzorujące mają obowiązek zapoznania się z **Wytycznymi dotyczącymi organizowania i przeprowadzania w 2020 r. egzaminów** (Przygotowania do egzaminów zewnętrznych – wytyczne MEN, CKE i GIS,

<https://www.gov.pl/web/edukacja/przygotowania-do-egzaminow-zewnetrznych-wytyczne-men-cke-i-gis>, dostęp z 25.05.2020 r.) - dalej Wytyczne. Zalecenia obejmują podstawowe wytyczne dotyczące obecności w szkole podczas egzaminu zewnętrznego i korzystania w jego czasie z przyborów, środków ochrony osobistej osób obecnych na egzaminach, organizacji pomieszczeń w czasie egzaminów, modyfikacji sposobu przeprowadzania egzaminów, szczególnych rozwiązań dotyczących bezpieczeństwa w niektórych sytuacjach, zasad postępowania w razie podejrzenia zakażenia w czasie egzaminu. Dyrektor powinien polecić zapoznanie się z Wytycznymi wszystkim członkom komisji egzaminacyjnej i zespołów nadzorujących.

W przypadku wątpliwości co do sposobu postępowania w danych warunkach lokalowych lub kadrowych, należy zwrócić się do właściwej powiatowej stacji sanitarno-epidemiologicznej w celu konsultacji lub uzyskania porady.

2. Obowiązki informacyjne wobec zdających

W Wytycznych w poszczególnych obszarach zostały wymienione kwestie, o których szkoła ma obowiązek poinformować zdających np. za pośrednictwem komunikatu na stronie internetowej szkoły, na tablicy informacyjnej w szkole/przed szkołą lub mailowo. Dyrektor powinien wyznaczyć osoby odpowiedzialne za realizację tego zadania.

Większość informacji musi zostać przekazana zdającym przed przystąpieniem do egzaminu do dnia 2.06.2020 r., a mianowicie że:

- 1.** w egzaminie może uczestniczyć tylko zdrowa osoba, bez objawów chorobowych sugerujących chorobę zakaźną – dyrektor powinien zostać poinformowany, że zdający choruje na alergię albo inne schorzenie, którego objawami mogą być kaszel, katar lub łzawienie,
- 2.** w egzaminie nie może uczestniczyć osoba objęta kwarantanną lub izolacją lub przebywająca w domu z taką osobą,
- 3.** jedynie w sytuacji, gdy zdający wymaga pomocy lub wynika to z dostosowania egzaminu dla danego zdającego, na teren szkoły może z nim wejść rodzic/opiekun prawny,
- 4.** zdający nie powinni wносить do szkoły zbędnych przedmiotów (w tym telefonów, maskotek, książek),
- 5.** zdający korzystają z własnych przyborów (w tym przy potwierdzaniu tożsamości, oprócz egzaminu ósmoklasisty), nie mogą sobie wzajemnie ich użyczać, zaś gdy udostępni je szkoła, będą one dezynfekowane,
- 6.** cudzoziemcy mogą przynieść na egzamin własny słownik dwujęzyczny,
- 7.** szkoła nie zapewnia wody pitnej i posiłków, które zdający powinni przynieść ze sobą,
- 8.** osoby przystępujące do dwóch egzaminów jednego dnia w czasie przerwy mogą opuścić budynek szkoły albo oczekiwać w nim, gdy jest zapewniona odpowiednia przestrzeń,
- 9.** należy zachować co najmniej 1,5 m odstępu w oczekiwaniu na wejście do szkoły albo sali egzaminacyjnej,
- 10.** należy zakrywać usta i nos na terenie całej szkoły maseczką, materiałem lub przyłbicą, z wyjątkiem możliwości weryfikacji tożsamości zdających oraz czasu spędzanego na zajmowanym stanowisku egzaminacyjnym – zdający może z własnej woli zasłaniać usta i nos także na stanowisku egzaminacyjnym, a jest to konieczne, gdy podchodzi do niego nauczyciel,
- 11.** należy do 29.05.2020 r. zgłosić dyrektorowi szkoły, że zdający nie może zasłaniać ust lub nosa ze względów zdrowotnych – wówczas ma obowiązek stosowania przyłbicy na zasadach wskazanych w pkt 10 lub gdy również w tym zakresie ma

przeciwwskazania zdrowotne, szkoła przygotowuje odrębną salę egzaminacyjną z minimalnym odstępem 2 m pomiędzy znajdującymi się w tej sali osobami,

12. zdający nie mogą przebywać w sali egzaminacyjnej podczas przerw na dezynfekcję pomieszczeń lub sprzętów między poszczególnymi zakresami, sesjami lub zmianami egzaminu,

13. w przypadku korzystania z materiałów egzaminacyjnych lub urządzeń udostępnionych grupie zdających przez szkołę, obowiązkowe jest korzystanie z płynu dezynfekcyjnego zapewnionego przez szkołę przed skorzystaniem z danego materiału egzaminacyjnego/urządzenia przez każdego zdającego,

14. należy unikać tworzenia się grup zdających przed szkołą oraz przed salą egzaminacyjną przed rozpoczęciem egzaminu oraz po jego zakończeniu – dodatkowo należy podać, jakie procedury w tym zakresie wprowadziła dana szkoła, np. w związku z zastosowanym harmonogramem kolejności wpuszczania zdających do szkoły i sal egzaminacyjnych,

15. zdający może opuścić na stałe salę egzaminacyjną po zakończeniu pracy najpóźniej na 15 minut przed czasem wyznaczonym jako czas zakończenia egzaminu; w ciągu ostatnich 15 minut przed zakończeniem egzaminu zdający nie opuszczają sali egzaminacyjnej także w sytuacji, gdy zakończył pracę.

Również po zajęciu miejsc w sali egzaminacyjnej zdającym należy przekazać informacje:

1. powtórzone w zakresie wymienionym w pkt 4, 5, 8, 10, 13 i 14,
2. o obowiązujących zasadach bezpieczeństwa, w tym o:
  - zakazie kontaktowania się z innymi zdającymi,
  - obowiązku zakrywania ust i nosa w przypadku kontaktu bezpośredniego z nauczycielem, wyjścia do toalety lub wyjścia z sali egzaminacyjnej po zakończeniu pracy z arkuszem egzaminacyjnym;
  - powstrzymaniu się od dotykania dłońmi okolic twarzy, zwłaszcza ust, nosa i oczu oraz o przestrzegania higieny kaszlu i oddychania;
  - konieczności zachowania odpowiedniego dystansu od innych osób po zakończonym egzaminie.

Podstawowe obowiązki zdających z zakresu bhp przedstawia także plakat udostępniony wraz z Wytycznymi, który można zamieścić na stronie internetowej szkoły lub wydrukować i umieścić w widocznym miejscu.

3. Przygotowanie budynku szkoły i pomieszczeń egzaminacyjnych oraz pomocniczych
Przy wejściu do szkoły należy:

- a) wywiesić informację (np. w formie wydruku ze strony internetowej <https://gis.gov.pl/aktualnosci/przydatne-materialy-o-koronawirusie/>), dostęp z

24.05.2020 r.) o objawach zarażenia koronawirusem oraz sposobów zapobiegania zakażeniu, a także dane adresowe i kontaktowe najbliższej stacji sanitarno-epidemiologicznej, oddziału zakaźnego służb medycznych i numer infolinii NFZ w sprawie koronawirusa,

b) umieścić płyn do dezynfekcji rąk z informacją o obowiązku używania przez wszystkich wchodzących do szkoły,

c) otworzyć drzwi wejściowe ,

d) zapewnić wchodzenie do szkoły wyłącznie osób zdających, rodziców lub opiekunów pomagających zdającemu, osób zaangażowanych w przeprowadzanie egzaminu, pracowników odpowiedzialnych za utrzymanie obiektu w czystości, dezynfekcję, obsługę szatni itp., uczniów i nauczycieli uczestniczących w zajęciach edukacyjnych w dniu egzaminu, służb medycznych, jeżeli wystąpi taka konieczność.

Konieczne jest odpowiednie **rozplanowanie pomieszczeń:**

a) egzamin może być przeprowadzany w salach lekcyjnych, salach gimnastycznych, na korytarzach szkolnych, pod warunkiem zachowania odpowiednich odstępów pomiędzy zdającymi oraz pomiędzy zdającymi i członkami zespołu nadzorującego (co najmniej 1,5 m),

b) ławki dla zdających należy ustawić w sposób pozwalający na zachowanie co najmniej 1,5-metrowy odstęp w każdym kierunku,

c) w razie potrzeby po dokonaniu pomiarów należy:

- zwiększyć liczbę sal,
- przy stanowiskach komputerowych - zmniejszyć liczbę zdających w danej sali albo oddzielić poszczególne stanowiska egzaminacyjne przegrodami,

d) miejsca dla członków zespołu egzaminacyjnego lub nadzorującego należy przygotować z zachowaniem co najmniej 1,5-metrowego odstęp od innych osób (zdających, członków zespołu),

e) wyznaczenie i przygotowanie pomieszczenia (wyposażonego m.in. w środki ochrony osobistej i płyn dezynfekujący), w którym będzie można odizolować osobę w przypadku stwierdzenia objawów chorobowych,

f) w miarę możliwości wyznaczenie pomieszczenia lub przestrzeni (także na szkolnym boisku), wyposażonego w płyn dezynfekujący, do spożycia własnych produktów zdających lub oczekiwanie na drugą sesję egzaminacyjną,

g) w odrębnej sali egzaminacyjnej należy zapewnić minimalny odstęp 2m pomiędzy samymi zdającymi oraz zdającymi i członkami zespołu nadzorującego.

W związku z **planowaniem pomieszczeń** egzaminacyjnych, **dyrektor szkoły** ma także następujące **formalne obowiązki**:

1. sporządzenie planu każdej sali egzaminacyjnej, zaznaczając odstępstwa zapewnione pomiędzy zdającymi - plany należy przesłać do OKE jako załączniki do protokołu zbiorczego oraz pozostawić kopie w szkole, a przy ich sporządzaniu można się posłużyć wzorem zawartym w pkt 3.6. Wytycznych, uwzględniając indywidualne warunki lokalowe i wyposażenie danej szkoły,
2. poinformowanie OKE o zwiększeniu liczby sal, a ponadto dyrektor OKE może zwrócić się do dyrektora o wprowadzenie odpowiednich modyfikacji dotyczących sal egzaminacyjnych w systemie informatycznym udostępnionym do prowadzenia egzaminów,
3. poinformowanie OKE o konieczności organizacji egzaminu w odrębnej sali egzaminacyjnej dla zdających, którzy ze względów zdrowotnych nie mogą zakrywać ust i nosa maseczką lub przyłbicą.

Podstawowe **wymogi bhp** w budynku szkolnym obejmują:

1. wietrzenie sal egzaminacyjnych – przed wpuszczeniem zdających, średnio co godzinę w czasie egzaminu oraz po nim,
2. zapewnienie zdającym miejsca na pozostawienie rzeczy osobistych,
3. bieżącą dezynfekcję toalet,
4. zamieszczenie w pomieszczeniach higieniczno-sanitarnych plakatów z zasadami prawidłowego mycia i dezynfekcji rąk,
5. utrzymywanie w czystości ciągów komunikacyjnych oraz dezynfekowanie powierzchni dotykowych i powierzchni płaskich,
6. dezynfekcję ławek i krzeseł, sprzętów i urządzeń w sali egzaminacyjnej przed i po każdym egzaminie,
7. stosowanie środków dezynfekcyjnych zgodnie z zaleceniami producenta,
8. wietrzenie dezynfekowanych pomieszczeń lub przedmiotów, aby uczestnicy egzaminu nie byli narażeni na wdychanie oparów,
9. zapewnienie dostępu do płynu do dezynfekcji rąk w każdej sali egzaminacyjnej wraz z informacją o prawidłowej dezynfekcji rąk,
10. pozostawienie w miarę możliwości otwartych wszystkich drzwi wewnątrz, gdy nie sprzeciwiają się temu względy przeciwpożarowe, nie ma przeciągów lub gdy w salach nie są realizowane zadania ze słuchu.

4. Zapewnienie bezpiecznej pracy komisji egzaminacyjnej

Wytyczne dotyczące osób uczestniczących w przeprowadzaniu egzaminów są następujące:

- 1.** do pracy może przyjść tylko zdrowa osoba, bez objawów chorobowych sugerujących chorobę zakaźną oraz która nie jest objęta kwarantanną lub izolacją lub nie przebywa w domu z taką osobą,
- 2.** kilka osób powinno zostać wyznaczonych przez dyrektora jako przewodniczącego zespołu egzaminacyjnego do rezerwowego składu zespołów nadzorujących, które będą mogły, nawet w dniu egzaminu, zastąpić osoby, które z uzasadnionych powodów nie będą mogły pracować podczas egzaminu,
- 3.** do szkoły mogą wejść tylko osoby z zakrytymi ustami i nosem,
- 4.** członkowie zespołu nadzorującego powinni do minimum ograniczyć poruszanie się po sali egzaminacyjnej; miejsca dla członków zespołu nadzorującego powinny zostać zorganizowane w taki sposób, aby zostały zachowane odstępów co najmniej 1,5 m i został zapewniony należyty nadzór pracy zdających, w tym w pozycji stojącej,
- 5.** podczas poruszania się po sali egzaminacyjnej osoby uczestniczące w egzaminie (także nauczyciele wspomagający i obserwatorzy) powinny mieć zakryte usta i nos, a odsłonięcie twarzy jest dopuszczalne, kiedy obserwują przebieg egzaminu, siedząc albo stojąc, przy zachowaniu niezbędnego odstępów – również w takich sytuacjach osoby te mogą zdecydować, że będą zasłaniały twarz,
- 6.** w trakcie czynności organizacyjnych członkowie zespołu nadzorującego są zobowiązani zakrywać usta i nos oraz mieć założone rękawiczki,
- 7.** paczki z arkuszami egzaminacyjnymi powinny zostać odebrane od kuriera oraz otwarte w rękawiczkach, a dodatkowo paczki przed rozpakowaniem można przetrzeć szmatką z płynem dezynfekującym,
- 8.** przewodniczący zespołu egzaminacyjnego wydaje arkusze członkom zespołu nadzorującego, którzy mają założone rękawiczki, a arkusze wydają zdającym osoby, które mają założone rękawiczki oraz mają zakryte usta i nos,
- 9.** osoby zaangażowane w przeprowadzanie egzaminu, które z powodów zdrowotnych nie mogą zakrywać ust i nosa za pomocą maseczki, powinny używać przyłbicy, która nie utrudnia oddychania,
- 10.** przewodniczący zespołu egzaminacyjnego ma obowiązek poinformowania członków zespołu nadzorującego w danej sali, że do egzaminu przystępuje w niej zdający chory na alergię albo inne schorzenie, którego objawami mogą być kaszel, katar lub łzawienie, aby niepotrzebnie nie została wdrożona procedura dotycząca podejrzenia zarażenia koronawirusem i przerwanie egzaminu zdającego,
- 11.** dyrektor jako przewodniczący zespołu egzaminacyjnego ma obowiązek przeprowadzenia szkolenia dla członków zespołów nadzorujących z zasad dotyczących

bezpieczeństwa podczas egzaminu – w związku ze stanem epidemii może ono zostać zorganizowane z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość.

5. Procedury postępowania w przypadku powzięcia podejrzenia zarażenia podczas egzaminu

W Wytycznych rekomendowane jest **opracowanie zasad postępowania na wypadek podejrzenia zakażenia koronawirusem**, które powinny obejmować co najmniej następujące zagadnienia:

- 1.** bieżące monitorowanie informacji Głównego Inspektora Sanitarnego (www.gis.gov.pl) oraz Ministra Zdrowia (www.gov.pl/web/koronawirus) oraz przepisów prawa związanych ze stanem epidemii;
- 2.** poinstruowanie pracowników szkoły i innych osób uczestniczących w prowadzeniu egzaminów, że w razie niepokojących objawów powinni nie przychodzić do pracy, pozostać w domu i telefonicznie poinformować stację sanitarno-epidemiologiczną, oddział zakaźny o możliwości zakażenia koronawirusem, a w razie pogarszania się stanu zdrowia - zadzwonić pod **nr 999 albo 112** ;
- 3.** postępowanie w sytuacji wystąpienia u pracownika będącego na stanowisku pracy niepokojących objawów sugerujących zakażenie koronawirusem – w szczególności:
  - niezwłoczne odsunięcie od pracy oraz odizolowanie w odrębnym pomieszczeniu,
  - powiadomienie właściwej stacji sanitarno-epidemiologicznej i stosowanie się do jej instrukcji i poleceń, a także do ewentualnych zaleceń przy ustalaniu, czy należy wdrożyć dodatkowe procedury, biorąc pod uwagę zaistniały przypadek,
  - gruntowne sprzątnięcie obszaru, w którym poruszał się pracownik oraz zdezynfekowanie powierzchni dotykowych (klamki, poręcze, uchwyty);
- 4.** postępowanie w sytuacji wystąpienia u zdającego lub członka zespołu nadzorującego, lub innej osoby biorącej bezpośredni udział w przeprowadzaniu egzaminu na danej sali egzaminacyjnej niepokojących objawów sugerujących zakażenie koronawirusem – w szczególności:
  - niezwłoczne przerwanie egzaminu tego zdającego oraz odizolowanie w odrębnym pomieszczeniu,
  - telefoniczne poinformowanie stacji sanitarno-epidemiologicznej, oddziału zakaźnego o możliwości zakażenia koronawirusem, a w razie pogarszania się stanu zdrowia – należy zadzwonić pod **nr 999 albo 112** ,
  - powiadomienie rodziców/prawnych opiekunów zdającego o zaistniałej sytuacji.

Kolejne kroki, jakie należy podjąć w razie przejawiania niepokojących objawów chorobowych u zdającego lub członka zespołu egzaminacyjnego, obejmują:

1. poinformowanie o tym fakcie przewodniczącego zespołu egzaminacyjnego (dyrektora szkoły) przez przewodniczącego lub członka zespołu nadzorującego,
2. zapewnienie przez dyrektora szkoły jako przewodniczącego zespołu egzaminacyjnego odizolowania osoby z objawami choroby w odrębnym pomieszczeniu lub wyznaczonym miejscu z zapewnieniem minimum 2 m odległości od innych osób, a gdy odizolowaniu podlega zdający – należy przerwać jego egzamin;
3. w przypadku odizolowania członka zespołu nadzorującego:
  - powiadomienie dyrektora OKE przez przewodniczącego zespołu egzaminacyjnego oraz ustalenie z nim sposobu postępowania,
  - zapewnienie zastępstwa za członka zespołu przez przewodniczącego zespołu egzaminacyjnego,
  - możliwość uzyskania zgody dyrektora OKE na zakończenie przeprowadzania egzaminu w niepełnym składzie zespołu nadzorującego, jeżeli nie ma możliwości zapewnienia ww. zastępstwa, a jednocześnie nie stanowi to zagrożenia dla bezpieczeństwa zdających oraz zapewniony jest odpowiedni nadzór nad pracą zdających,
  - odnotowanie ww. sytuacji w protokole przebiegu egzaminu w danej sali oraz w protokole zbiorczym;
4. możliwość podjęcia decyzji przez dyrektora szkoły jako przewodniczącego zespołu egzaminacyjnego o przerwaniu i unieważnieniu egzaminu dla wszystkich zdających w danej sali, jeżeli uzna takie rozwiązanie za niezbędne,
5. poinformowanie:
  - stacji sanitarno-epidemiologicznej, oddziału zakaźnego, a w razie pogarszania się stanu zdrowia – także pogotowia ratunkowego,
  - rodziców/prawnych opiekunów ucznia o zaistniałej sytuacji w celu pilnego odebrania go ze szkoły- w przypadku niepełnoletniego zdającego. Pełnoletni zdający, do którego nie zostaje wezwane pogotowie ratunkowe, powinien udać się do domu transportem indywidualnym, pozostać w domu i skorzystać z teleporady medycznej;
6. w miarę możliwości należy sporządzić listę osób przebywających w tym samym czasie w części/częściach szkoły, w których przebywała osoba podejrzana o zakażenie oraz należy uzyskać i stosować zalecenia GIS dotyczące osób, które miały kontakt z osobą potencjalnie zakażoną.

Podsumowując, stan epidemii wymusza na dyrektorach szkół stosowanie w 2020 r. szczególnych rozwiązań związanych z przeprowadzaniem egzaminów zewnętrznych. Należyte wdrożenie Wytycznych dotyczących bhp może wymuszać wprowadzenie zmian

organizacyjnych lub technicznych. Dyrektorzy szkół, w których są przeprowadzane egzaminy, odpowiadają za wprowadzenie i przestrzeganie zasad określonych w Wytocznych.